

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. IV. An causæ Matrimoniales sint mixti fori?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

nam caterorum, quam dotis, &c. & L. 38. ff. ad leg. Juliam, de adulter. ibi: si Adulterium cum incestu committatur, ut puta cum privigna, nuru, noverca, mulier similiter quoque punietur: id enim remoto etiam adulterio eveniret.

415. Advertendum tamen, ex hoc, quod aliquod crimen, vel causa, sit mixti fori, non rectè deduci, quamlibet quæstionem, quæ circa tale crimen, vel causam moveri potest, esse mixti fori; ostenditur hoc ipsum in causa præsentis de incestu. Nam, si circa hoc crimen moveatur quæstio, an incestuosi validè, an licitè contraxerint, vel contrahere possint; dubitatione mota de impedimento, an incestus illis hoc, vel impediens tantum, vel etiam dirimens præstet? quæstio est fori tantum Ecclesiastici; si autem nascatur quæstio, an qui contraxerunt nuptias incestas, incurterint penas quoad jacturam rerum temporalium, v. g. bonorum confiscationem, est fori solum Laici, nisi moveatur alia quæstio (quam dicunt *incidentem*) quæ prius per Judicem alterius fori definienda sit.

§. IV.

An causæ Matrimoniales sint mixti fori?

416. SI loquamur de causis pertinentibus ad substantiam Matrimonij, non est dubium, eas pertinere ad solum forum Ecclesiasticum, per canon. 12. Concilij Trid. sess. 24. de Matrim. ibi: si quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad Judices Ecclesiasticos, anathema sit; de quo plura diximus l. 4. decretal. à n. 1652. & de hac quæst. etiam agitur in Trident. sess. 24. de Reform. c. 20. ibi: causæ matrimoniales, non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum judicio, sed tantum Episcopi examini, & jurisdictioni relinquatur; ex quo sequitur solum Episcopum, ejusque Vicarium Generalem, ex propria, & ordinaria jurisdictione de causis illis judicare. Ex hoc nascitur quæstio, an si alicui à Summo Pontifice delegetur cognitio causæ matrimonialis, possit eam subdelegare? Ratio negandi sumitur ex c. si pro debilitate, 3. de offic. Jud. deleg. ibi: si pro debilitate, vel pro

qualibet alia gravi causa, vel necessitate tractandis causis, quæ tibi à Sede Apostolica committuntur, interesse non poteris: liberum tibi sit personis discretis, & idoneis vices tuas committere, ita tamen, quod, si res tanti est, consulere te debeant; nisi forte causæ ita graves sent, quod sine præsentia tua non possent commodè terminari, in quem textum glossa ibidem ait: gravia negotia debet quis per se tractare, & non per Procuratorem; sed cognitio causarum Matrimonialium est grave negotium, saltem in multis quæstionibus; at hoc explicari potest, ut procedat in casu, quo sine personali præsentia Ordinarij, non tam commodè negotium tale posset expediri, ut notatur in-textu; hodie autem, post tam multos doctissimorum Jurisperitorum Commentarios in eam quoque materiam, plerumque sine Ordinariorum præsentia, expediuntur ejusmodi causæ; præsertim, si ante sententiam, eorum judicium ad Ordinarium referendum sit.

Quoniam autem frequenter contingit, quod pendente lite (v. g. petita hæreditatis) coram Judice seculari, quæstio incidat circa Matrimonium, sine qua prius definita Judex secularis causam principalem definire non potest; dubitari potest, an ejusmodi causa cognosci possit à Judice Laico? & consequenter causæ Matrimoniales, saltem in quæstione incidenti, sint mixti fori? Ante resolut. not. si contingat casus, quod Titius coram seculari Judice petat sibi hæreditatem (v. g. Caij, vel Bertæ) dicens se utriusque filium; illi autem opponatur, quod non sit legitimus, vel non sit filius, seu ex illis natus, aut aliud quid simile; posse dubitari, an in dato casu, ut Judex Titio concedat, vel neget hæreditatem, necessariò prius terminanda, sit quæstio illa incidens, an sit eorum filius? an; si verè sit, sit legitimus?

Not. 2. Quæstionem, quæ incidit, dum coram Judice tractatur negotium principale, posse versari, vel circa jus, vel circa factum. Nam, si pars excipiens, vel opponens solum illegitimitatem, se fundaret in eo, quod quidem natus sit ex Conjugio inter Caium, & Bertam, sed irritò, & nullo, quæstio esset juris, an eorum Matrimonium fuerit validum, nec

nec ne? si in eo, quod non sit natus ex illis, vel non ex Conjugio inter ejus parentes inito, quæstio esset facti, an sit ex eis natus, vel an illi Matrimonium iniverint? Not. 3. quæstionem moveri posse de ipso facto, vel præcisè (nimirum de Matrimonio inito, & nullo alio, an jure? an mero facto?) vel prout includente, aut dependente ab alia quæstione juris; ut si dicatur, Matrimonium inter eos non esse celebratum in ætate nubili; &c. quibus possitis:

419. Reip. quando incidit quæstio juris de valore Matrimonij causâ super temporali (successione hæreditariâ v. g.) coram Judice seculari pendente, quæstionem incidentem non esse fori mixti, sed pertinere ad solum Judicem Ecclesiasticum, ex n. 415. & constat ex c. Tuam 3. de ordine cognitionum, de quo ex professo agimus tit. 10. à n. 874. quod etiam dicendum venit de quæstione facti, in quantum includit, aut dependet ab ejusmodi quæstione juris; sic enim & hæc prius definienda est à Judice Ecclesiastico, quàm Judex Laicus procedat ad quæstionem facti resolvendam, includentem, vel dependentem à quæstione juris pertinentis ad substantiam, seu valorem Matrimonij: at ubi est quæstio facti præcisè, v. g. an illi parentes nuptias habuerint? an ex illis Titius natus sit? an sit suppositivus? &c. cum hæc sit mera quæstio facti, nihil attingentis de jure spirituali, de hac quæstione cognoscere, judicare, vel pronuntiare, nullo jure prohibetur Judex secularis.

420. Quod hoc casu annotavimus, advertendum est in alijs obvenientibus. Nam si separato v. g. Conjugio quoad thorum apud Judicem secularem quæstio moveatur de restituendis mulieri bonis e. g. paraphernis, morgengeba, &c. ubi nulla incidit quæstio pendens à valore Matrimonij, aut divortij legitimè facti, causam directè cognoscere, ac terminare, erit solius Judicis secularis; si secùs, solius Ecclesiastici; ex quo fit circa eandem rem (ut ostendimus hic de præmissis causis, vel criminibus) posse moveri diversas quæstiones, quarum aliquæ non sint mixti fori; sed hæc, fori Ecclesiastici; aliæ secularis tantum. Hinc Lancellotus in tr. de attentatis p. 2. c. 12. limitat. 24.

existimat, Judicem secularem non posse redargui de attentato, si, pendente litè Matrimoniali, alimenta Uxori interim à Viro præstanda decernat; extra potestatem tamen suam ageret Judex secularis, si per Judicem Ecclesiasticum latâ sententiâ, ut Uxor redeat ad Virum, à quo se separaverat ex causa reprobata per illum Judicem, Uxori contumaciter perseveranti in recessu à Viro, hunc ad alimenta nihilominus præstanda cogeret.

§. V.

An, & qualiter causa juramenti sit mixti fori?

421. Non est dubium, utrumque forum Nagere de juramento, vel observando, vel alijs effectibus juris exinde nascentibus, quod dispositioni alicui, vel contractui adjectum sit juramentum. Hinc in Jure Canonico extat integer titulus 24. de jurejurando, hoc lib. 2. cum sit res, ad salutem animæ pertinens. Similiter in jure civili agitur, qualiter pacta firmentur, vel non firmentur, aut etiam vestiantur juramento? statuuntur poenæ perjurij; exigit juramentum à testibus; defert jusjurandum partibus, & coram se deponi permittit; ex quo communiter deducunt Authores, causam juramenti esse mixti fori.

422. Quia tamen etiam Judex secularis, ubi agitur de vitando peccato (v. g. ne Deus vocetur in testem falsi, etiam de se levis; nam hoc ipsum ex genere suo mortale est) ubi tale periculum subest, de juramento cognoscit, judicare debet secundum Sacros Canones, quorum propriè est tractare de pertinentibus, vel avertentibus à salutè animarum, qualiter id contingit per grave peccatum; & ad hoc per censuras Ecclesiasticas compelli potest; c. Licet. 2. de jurejurand. in 6. ubi cum accidisset, ut tamen mulieres alienationibus dotium, aut donationum propter nuptias se non contraventuras jurârint, nec vi, nec dolo adductæ; nihilominus apud seculares Judices audirentur; hoc audito, Bonifacius VIII. mandat, ut Judices per locorum Ordinarios sub censura adigantur ad observandum Jus Canonicum, quo decernitur, ut tale mulierum juramentum obliget; ita enim